

Bæredygtighedsvurderinger i Novafos

S21-3258

D24-307726

Version 3.0

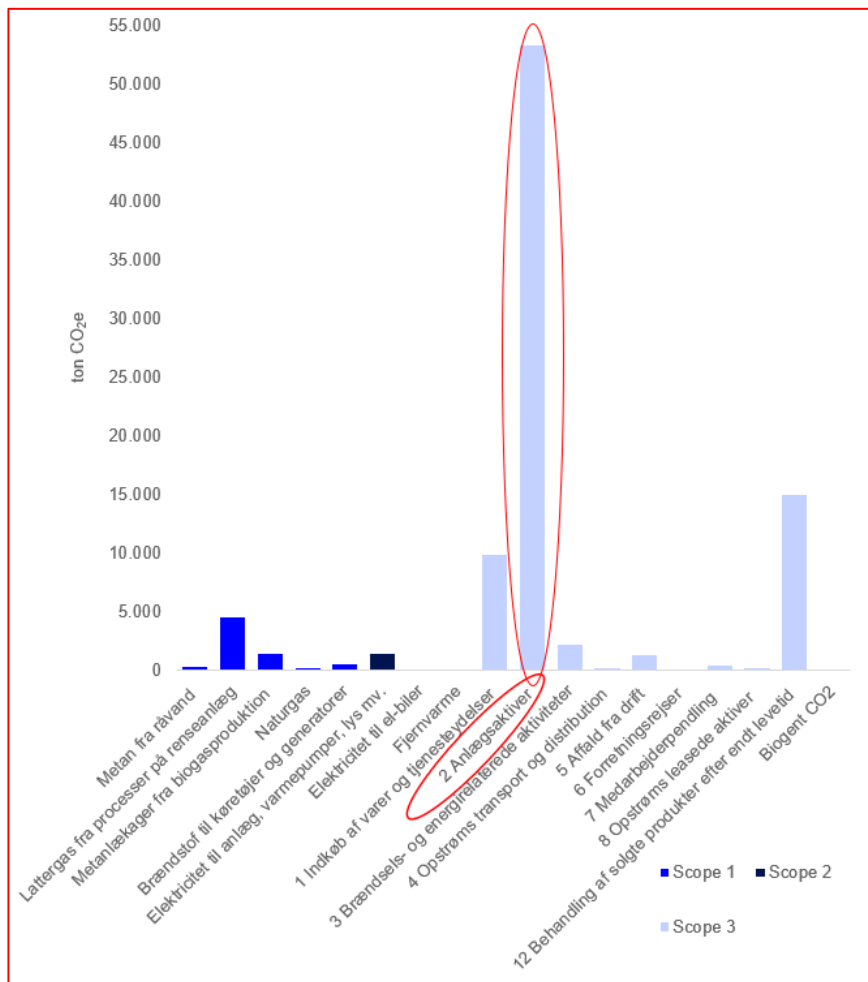
jpg

KS:

1. Bæredygtighed og vurderinger

Novafos har bæredygtighed i kernen af vores virke. Og vi arbejder derfor hele tiden på at finde de rette metoder til at opfylde vores mål på den bedst mulige måde og på det rette tidspunkt, sådan at vi laver de bedst mulige investeringer og ikke har et højere klimaaftryk og ressourceforbrug end nødvendigt.

Et vigtigt greb er "Bæredygtighedsvurderinger", som vi har arbejdet med på pilotprojektniveau de seneste år. Da vi har mange forskelligartede projekter, der spænder fra små renoveringsopgaver til store milliardanlæg, har vi indtil videre taget udgangspunkt i det enkelte projekt og projektets givne fase. Der er forskel på fokus i forhold til bæredygtighed, alt efter om et projekt er i de indledende planlægningsfaser eller i udførelse.

Figur 1: Nye anlægsaktiver står for den største del af Novafos klimaaftryk. Kilde: Novafos' klimaregnskab 2023.

Fra 2025 har Novafos et mål for fælles klima & miljø for spildevandsselskaberne, der går på at "Reducere klimaaftryk fra anlægsprojekter og indarbejde andre bæredygtighedsaspekter i anlægsprojekter". Resultatkravet for dette mål er, at "Novafos har for alle klima- og afløbsprojekter opstartet i 2025

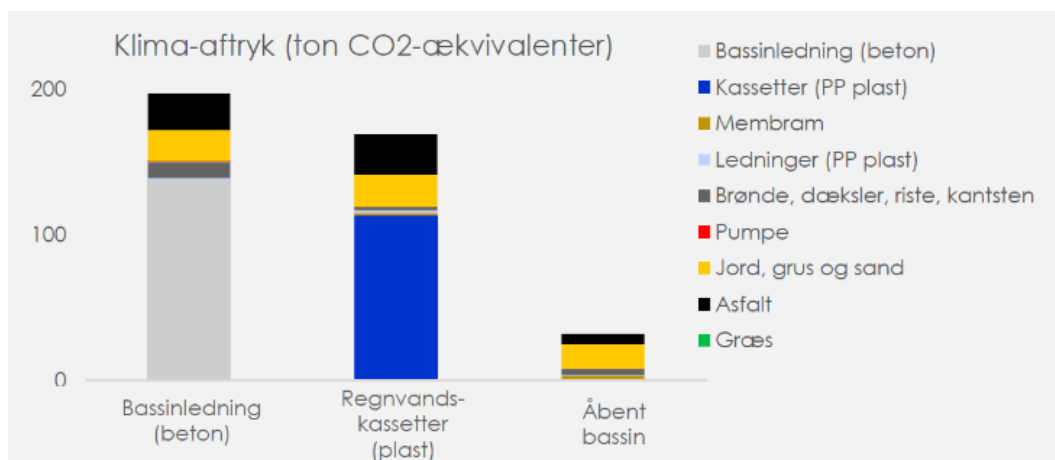
foretaget en vurdering af, hvorvidt og hvordan reduktion af klimaaftryk og andre bæredygtighedsaspekter kan indgå i projekter". Det betyder, at alle større klima- og afløbsprojekter igangsat efter 2025 vil vurdere, hvilke bæredygtighedsaspekter der kan indgå i beslutningsprocesserne i det konkrete projekt, og hvordan de kan kvalificere projektets beslutninger. Det er en tilgang under udvikling og et format, der tager udgangspunkt i det enkelte projekt. Derfor vil vurderingerne ikke være ens. En bæredygtighedsvurdering kan medføre, at nogle projekter skal genoverveje mål og midler.

2. Hvilke erfaringer har vi gjort indtil videre?

På en række forskellige pilotprojekter har vi i samarbejde med de respektive rådgivere udført nogle forskellige analyser i forhold til bæredygtighed. Nogle analyser har indeholdt beregninger af CO₂-aftryk på forskellige detaljeringsniveauer, og nogle analyser har anvendt en mere beskrivende tilgang.

Vi er pt i gang med en mere systematisk erfaringsopsamling fra vores forskellige pilotprojekter, men indtil videre står det klart, at de store muligheder for CO₂-reduktion ligger i de helt indledende beslutninger for et projekt. Det er hér, man tager stilling til projekternes rammer, mål og timing.

I de specifikke projekter kan vi se af vores beregninger, at det er projekter med meget gravearbejde, meget jordflytning og mange materialer, der bidrager til et stort CO₂-aftryk. For eksempel kan CO₂-aftrykket af et forsinkelsesbassin reduceres med 60-90%, hvis det kan laves som et åbent bassin fremfor et nedgravet betonbassin.

Figur 2: Eksempel på CO₂ beregning for forsinkelsesbassin på 700 m³. Beregningen blev udført i 2022.

Et åbent bassin har potentiale for lavere CO₂-aftryk. Det er dog ofte mere kompliceret at lave nye åbne bassiner i eksisterende by.

I samarbejdet mellem kommune og forsyning ligger også nogle væsentlige CO₂-reduktionspotentialer, hvor der fx kan sættes krav til maksimal befæstelse (fliser, asfalt og lignende) i lokalplaner og temalokalplaner, så der afledes mindre vand til afløbssystemerne. Et eksempel har vist, at en årlig reduktion på 1% af det befæstede areal kan reducere overløb med 20% efter ca. 10 år. Sådanne tiltag kan erstatte eller udskyde behovet for dyre og CO₂-tunge udbygninger af afløbssystemet.

3. Bæredygtighedsvurdering af planlagte separeringsprojekter

Adskillelse af regnvand og spildevand er et krav – og god fornuft – når der bygges nyt. Separatkloakering kan også være et af flere mulige tiltag, når der er problemer med afløbssystemerne i gamle byområder.

Det er dog erfaringerne indtil videre, at separatkloakering af hele områder er det tiltag, der har det højeste samlede CO₂-aftryk. Det hænger sammen med, at det er et gennemgribende anlægsarbejde, der indeholder meget jordhåndtering, kørsel, materialeforbrug og maskintimer, både i offentlig vej og på privat matrikel.

Det betyder ikke, at separatkloakering ikke kan være en hensigtsmæssig løsning. For at få bæredygtighedsovervejelser med i beslutningsgrundlaget anbefales det dog, at der foreligger en samlet vurdering af et separeringsprojekts mål (hvad skal projektet løse og hvornår er det nødvendigt) holdt op imod projektets omkostninger (bl.a. økonomi og bæredygtighedsaspekter) samt en risikovurdering ved nul-scenariet (projektet revurderes eller udskydes)

4. Overvejelser om bæredygtighed og kloaker

Bæredygtighedsvurderinger tager altid udgangspunkt i det konkrete projekt. Der er dog nogle generelle overvejelser, der gør sig gældende for mange afløbsprojekter.

- Der er pt. ikke erfaringsgrundlag, lovgivning eller krav på plads til at sige, hvornår et CO₂-aftryk er "for stort" for et konkret projekt i forhold til de opnåede mål. Det er heller ikke entydigt afklaret, hvordan bæredygtighedsvurderinger kan indgå i et beslutningsgrundlag. Det er derfor op til projektets parter at afklare, hvordan man ønsker at bruge den opnåede viden.
- Med den grønne omstilling forventes det, at udskydelse af et projekt kan medføre en samlet CO₂ reduktion på 50-80%. Det tager udgangspunkt i, at anlægsmaskiner og transport er på el; CO₂ fra el er reduceret med 80% inden 2035, og materialer produceres med lavere CO₂-aftryk.
- Hvis et projekt udskydes, kan der være mulighed for at arbejde med andre tiltag i mellemprioriteten, så der stadig er fokus på at reducere relevante risici i området. Hvis der fx er mulighed for at reducere mængden af befæstet areal, vil det reducere presset på kloakkerne. Det kan også fortsat være hensigtsmæssigt for nogle borgere med kælder at sikre sig med højt vandslukke eller pumpe. Andre muligheder kunne fx være skybrudsventiler eller LAR (lokal afledning/anvendelse af regnvand). Alle tiltag har dog en vis kompleksitet og forudsætter en bearbejdning i forvaltningen.

